

Τμήμα Γεωλογίας
Πανεπιστήμιο Πατρών

Κανονισμός και Εκτίμηση Κινδύνου κατά τη Γεωλογική Άσκηση Υπαίθρου

Πάτρα, 2024

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	1
Κεφάλαιο 1: Κανονισμός Γεωλογικών Ασκήσεων Υπαίθρου	2
Άρθρο 1. Γενικές οδηγίες.....	2
Άρθρο 2. Συμπεριφορά φοιτητών	2
Άρθρο 3. Απαραίτητος εξοπλισμός.....	3
Κεφάλαιο 2: Εκτίμηση Κινδύνου κατά τη Γεωλογική Άσκηση Υπαίθρου	5
Τρόπος Κατάταξης Πιθανών Κινδύνων.....	6
Κατηγορίες Πιθανών Κινδύνων	7
Κατάταξη & Περιγραφή Επιμέρους Εργασιών.....	8
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	16

Εισαγωγή

Το παρόν εγχειρίδιο απευθύνεται κυρίως στους φοιτητές του Τμήματος Γεωλογίας του Πανεπιστημίου Πατρών, αλλά δύναται να χρησιμοποιηθεί και από άλλους φοιτητές άλλων ειδικοτήτων, οι οποίοι λαμβάνουν μέρος σε ασκήσεις υπαίθρου.

Συνιστά γενικές οδηγίες σχετικά με τις υποχρεώσεις και τη συμπεριφορά των φοιτητών, τον απαραίτητο εξοπλισμό καθώς και την εξειδίκευση των μέτρων που πρέπει να λαμβάνονται, δίχως να τα εξαντλεί, με βάση τον «Οδικό Χάρτη Ασκήσεων Υπαίθρου /Πεδίου του Πανεπιστημίου Πατρών», ο οποίος παρατίθεται ως Παράρτημα.

Το Κεφάλαιο 1 παραθέτει τον Κανονισμό και Γενικές Οδηγίες προς τους φοιτητές, ενώ στο Κεφάλαιο 2 παρατίθεται αναλυτική Εκτίμηση Κινδύνου κατά τη Γεωλογική Άσκηση Πεδίου.

Το εγχειρίδιο επιμελήθηκαν οι Υποψήφιοι Διδάκτορες κ.κ. Μαρία Γεωργάκη και Ευθύμης Π. Ντούρος μαζί με την Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας του Τμήματος Γεωλογίας.

Η Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας του Τμήματος Γεωλογίας

Σταύρος Καλαϊτζίδης

Νεραντζής Καζάκης

Γεώργιος Μπαθρέλος

Κεφάλαιο 1: Κανονισμός Γεωλογικών Ασκήσεων Υπαίθρου

Άρθρο 1. Γενικές οδηγίες

ι Ασκήσεις Υπαίθρου που περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Γεωλογίας του Πανεπιστήμιου Πατρών, αποτελούν αναπόσπαστο υποχρεωτικό τμήμα της προπτυχιακής εκπαίδευσης των φοιτητών/τριών, είτε ως αυτόνομο μάθημα είτε ως μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας του μαθήματος, ως αναγκαίο συμπλήρωμα της θεωρητικής διδασκαλίας, των ασκήσεων και των εργαστηρίων.

ατά τη διάρκεια της Άσκησης Υπαίθρου, απαγορεύεται η ηχογράφηση και βιντεοσκόπηση καθ' όλη τη διάρκεια των επισκέψεων, δίχως την κατά περίπτωση άδεια από τους συνοδούς, αντίθετα συνιστάται η χρήση φωτογραφικής μηχανής όπου επιτρέπεται.

αρακαλούνται όσοι φοιτητές έχουν κάποιο ιατρικό θέμα (π.χ. αλλεργίες) ή λαμβάνουν φαρμακευτική αγωγή να ενημερώσουν τους Συνοδούς της εκάστοτε Άσκησης Υπαίθρου σε χρόνο προγενέστερο της Άσκησης Υπαίθρου.

ετά το πέρας κάθε Άσκησης Υπαίθρου, οι φοιτητές που συμμετείχαν οφείλουν να παραδώσουν πλήρη έκθεση, ατομικά ή σε μικρές ομάδες (3-4 άτομα), και σύμφωνα με τις οδηγίες των διδασκόντων για τα αντικείμενα της άσκησης. Αναλόγως με τις οδηγίες των υπευθύνων της άσκησης, η έκθεση αυτή μπορεί να υποκατασταθεί από εναλλακτικές μορφές ελέγχου (ενδεικτικά π.χ., συμπλήρωση ερωτηματολογίων, εξετάσεις, κλπ).

Άρθρο 2. Συμπεριφορά φοιτητών

συμπεριφορά των φοιτητών αναμένεται να είναι άκρως επαγγελματική, με τήρηση όλων των προβλεπόμενων κανονισμών υγιεινής και ασφάλειας των εγκαταστάσεων που θα επισκεφτούν. λοι οι φοιτητές πρέπει να παραμένουν με την ομάδα και να μην απομακρύνονται από αυτή.

λοι οι φοιτητές που συμμετέχουν στις Ασκήσεις Υπαίθρου/Πεδίου οφείλουν να συμπεριφέρονται υπεύθυνα, τηρώντας πιστά τους κανόνες ασφάλειας και υγιεινής της άσκησης, όπως αυτοί ορίζονται στον Κανονισμό Ασκήσεων Υπαίθρου/Πεδίου του Τμήματος, και θεωρούνται μοναδικοί υπεύθυνοι των πράξεων τους τόσο κατά τη διάρκεια μετακίνησής

τους από και προς τις περιοχές προορισμού της άσκησης, όσο και κατά τη διαμονή τους σε καταλύματα και ξενοδοχεία, σε περίπτωση διανυκτέρευσης. Οποιαδήποτε υλική φθορά προκληθεί στα καταλύματα και στους χώρους διανυκτέρευσης από τους συμμετέχοντες φοιτητές, τα έξοδα κάλυψής της επιβαρύνουν αποκλειστικά και μόνο τον ιδιώτη φοιτητή και σε κάθε περίπτωση το Πανεπιστήμιο Πατρών δε φέρει ουδεμία ευθύνη κάλυψης κόστους φθοράς.

ποιαδήποτε απόκλιση των συμμετεχόντων φοιτητών από τις οδηγίες των υπευθύνων συνοδών αναφορικά με την ασφάλειά τους, δύναται να οδηγήσει σε ματαίωση της πραγματοποίησης της άσκησης και επιστροφή όλων των φοιτητών στην αφετηρία προορισμού.

Άρθρο 3. Απαραίτητος εξοπλισμός

ι φοιτητές που συμμετέχουν στις Ασκήσεις Υπαίθρου υποχρεούνται να διαθέτουν την κατάλληλη ένδυση και υπόδηση, όπως:

- καπέλο, για αποφυγή έκθεσης στον ήλιο.
- μακριά και χοντρά παντελόνια (τύπου cargo), μακρυμάνικα κατά προτίμηση πουκάμισα & μπλουζάκια ανοιχτόχρωμα και πανωφόρια, για αποφυγή χτυπημάτων ή εκδορών.
- αδιάβροχο, για το ενδεχόμενο της βροχής.
- κατάλληλα παπούτσια, κλειστά και κατά προτίμηση μποτάκια και όχι αθλητικά.
- κράνος και ανακλαστικό γιλέκο (τα οποία διατίθενται στους φοιτητές πριν από κάθε άσκηση υπαίθρου) για αποφυγή ατυχημάτων.
- γυαλιά ηλίου για προστασία από τον ήλιο
- γάντια, σκούφο και κασκόλ σε ασκήσεις που προβλέπουν επίσκεψη Ορεινών σημείων κατά την περίοδο του χειμώνα.

Εικόνα 1. Ενδεικτικός ρουχισμός κατά τις ασκήσεις πεδίου.

πίσης είναι απαραίτητο να διαθέτουν μαζί τους:

- γεωλογικό σφυρί
- σημειωματάριο και μολύβι
- λούπα (μεγεθυντικός φακός)
- φακό
- σακουλάκια
- ανεξίτηλο μαρκαδόρο
- αντηλιακό
- νερό
- οδηγός άσκησης υπαίθρου
- φωτογραφική μηχανή – smart phone με κάμερα

Κεφάλαιο 2: Εκτίμηση Κινδύνου κατά τη Γεωλογική Άσκηση Υπαίθρου

Σύνταξη - Επιμέλεια:

Δρ. Σταύρος Καλαϊτζίδης

Μαρία Γεωργάκη

Ευθύμης Παναγιώτης Ντούρος

Τρόπος Κατάταξης Πιθανών Κινδύνων

PROBABILITY FACTOR		CONSEQUENCE SEVERITY				
		LEVEL 1 LOW	LEVEL 2 MINOR	LEVEL 3 MODERATE	LEVEL 4 MAJOR	LEVEL 5 CRITICAL
A	Happens often	High	High	Extreme	Extreme	Extreme
B	Could easily happen	Moderate	High	High	Extreme	Extreme
C	Could happen and has occurred here or elsewhere	Low	Moderate	High	Extreme	Extreme
D	Hasn't happened yet but could	Low	Low	Moderate	High	Extreme
E	Conceivable, but only in extreme circumstances	Low	Low	Moderate	High	High

Κατηγορίες Πιθανών Κινδύνων

1. Πρόσβαση στην περιοχή
2. Ασφάλεια Μεταφοράς & Οχήματος
3. Ατομική Ασφάλεια
4. Διαχείριση Απορριμμάτων
5. Αντιμετώπιση Αυτόχθονων Κατοίκων
6. Χλωρίδα και Πανίδα Περιοχής

Κατάταξη & Περιγραφή Επιμέρους Εργασιών

Εργασία	Κίνδυνος	Πιθανές Επιπτώσεις	Μέτρα Πρόληψης	Βαθμός Επικινδυνότητας
1. Πρόσβαση στην περιοχή				
Αδειοδότηση	Παράνομη Πρόσβαση, Καταπάτηση περιουσίας	Κυρώσεις, Λογοδότηση απέναντι στο νόμο, Αποζημιώσεις	Ειδική αδειοδότηση στον ιδιοκτήτη της γης και αναφορά όλων των δραστηριοτήτων. Φωτογράφιση της περιοχής κατά την άφιξη και αναχώρηση.	D1
Αναγνώριση Πολιτισμικής και Κοινωνικής Αξίας της περιοχής	Καταστροφή οικοσυστήματος, αρχαιοτήτων ή προστατευόμενων περιοχών	Κυρώσεις, Λογοδότηση απέναντι στο νόμο, Αποζημιώσεις	Έλεγχος για περιπτώσεις περιοχών NATURA 2000, προστατευόμενων περιοχών, ύπαρξη αρχαιοτήτων. Ενημέρωση των συμμετεχόντων για την ύπαρξη τους και την πιθανή αναγνώρισή τους στην ύπαιθρο.	C1
2. Ασφάλεια Μεταφοράς & Οχήματος				
Οδηγός	Off-road διαδρομές σε άγνωστη περιοχή	Βλάβη του οχήματος, Πιθανότητα ατυχήματος και τραυματισμού των επιβατών	Επιλογή κατάλληλου και έμπειρου οδηγού σε off-road διαδρομές κατά προτίμηση κάποιο ντόπιο	D2
Έλεγχος μηχανικών τμημάτων οχήματος - service	Βλάβη οχήματος σε περιοχή μη προσβάσιμη από την οδική βοήθεια	Βλάβη του οχήματος, Πιθανότητα ατυχήματος και τραυματισμού των επιβατών	Επίσκεψη σε πιστοποιημένο συνεργείο 2 μέρες πριν το ταξίδι	E2
Εξασφάλιση Καυσίμων	Έλλειψη καυσίμων σε περιοχή που δεν υπάρχει βενζινάδικο	Παύση κίνησης οχήματος, πιθανότητα πρόκλησης ατυχήματος	Σχεδιασμός απαραίτητων στάσεων ανεφοδιασμού κατά μήκος της προγραμματισμένης διαδρομής	E1
Λειτουργικότητα ζωνών ασφαλείας	Τραυματισμός σε περίπτωση ατυχήματος	Πιθανότητα τραυματισμού επιβατών	Έλεγχος όλων των θέσεων για την ύπαρξη αυτών και επισκευή σε περίπτωση απουσίας ή μη λειτουργίας	D2

Εργασία	Κίνδυνος	Πιθανές Επιπτώσεις	Μέτρα Πρόληψης	Βαθμός Επικινδυνότητας
2. Ασφάλεια Μεταφοράς & Οχήματος				
Εφεδρικά ελαστικά και εργαλεία	Βλάβη οχήματος σε περιοχή μη προσβάσιμη από την οδική βοήθεια	Βλάβη του οχήματος, Πιθανότητα ατυχήματος και τραυματισμού των επιβατών	Έλεγχος ύπαρξης αυτών στο όχημα και ύπαρξη ειδικού τριγώνου στάσης σε επικίνδυνα σημεία	C1
GPS	Δυσκολία εντοπισμού της περιοχής στόχου λόγω καιρικών φαινομένων (π.χ. ομίχλη, βροχοπτώση κλπ), άγνωστη περιοχή	Αδύνατος εντοπισμός της περιοχής και δυσκολία διεξαγωγής των εργασιών	Εξοπλισμός οχήματος με GPS	E1
Παρκάρισμα	Εμπόδιο στην κυκλοφορία του δρόμου	Αδυναμία γρήγορης διαφυγής σε περίπτωση ανάγκης, πιθανότητα πρόκλησης ατυχήματος	Παρκάρισμα του οχήματος σε θέση έτοιμη να διαφύγει και σε σημείο που δεν είναι εκτεθειμένο στο δρόμο.	E1
3. Ατομική Ασφάλεια				
Συμπεριφορά	Υπερηφάνεια / Εγωισμός ή υπερβολική αυτοπεποίθηση	Κίνδυνος υγείας ή υπερκόπωσης ή μυϊκών πόνων ή ακόμα και τραυματισμού	Ακολουθούν όλοι τις σαφείς οδηγίες του αρχηγού της ομάδας και αιτούνται στάση / διάλειμμα αν θεωρηθεί απαραίτητο.	D1
Αποπροσανατολισμός	Απομάκρυνση από την Ομάδα λόγω κακής ορατότητας	Εξαφάνιση μελών της ομάδας, πιθανό ατύχημα, τραυματισμός	Πυξίδα, Φως έκτακτης ανάγκης και σφυρίχτρα, Χάρτες με σημεία συγκέντρωσης για αυτή την περίπτωση	B3
Καιρικές συνθήκες	Υψηλή ηλιακή ακτινοβολία και θερμοκρασία	Κίνδυνος υγείας, Θερμοπληξία, ηλιαση, αφυδάτωση	Πίνετε άφθονο νερό / υγρά. Αποφυγή αλκοόλ. Κάνετε συχνά διαλείμματα αν εργάζεστε βαριά. Προγραμματισμός εργασιών για τις ώρες με την λιγότερη ζέση. Ο ρουχισμός θα πρέπει να είναι ανοιχτόχρωμος π.χ. λευκό πουκάμισο ή μπλούζα. Φοράτε αντηλιακό SPF 30-50. Φοράτε καπέλο, γυαλιά ηλίου με σκοτεινούς φακούς και προστασία	C1

Εργασία	Κίνδυνος	Πιθανές Επιπτώσεις	Μέτρα Πρόληψης	Βαθμός Επικινδυνότητας
3. Ατομική Ασφάλεια				
Καιρικές συνθήκες	Άνεμος	Πτώση δέντρων, κλαδιών, πιθανότητα τραυματισμού	Χρήση αντιανεμικού. Παύση εργασιών και απομάκρυνση από την περιοχή ύπαρξης δέντρων. Υποχρεωτική ενημέρωση από μετεωρολογικά δελτία - απαγόρευση δραστηριοτήτων σε περίπτωση ακραίων καιρικών συνθηκών.	D1
Τρόπος βαδίσματος	Ακατάλληλο βάδισμα που προκαλεί τραυματισμό με επαναλαμβανόμενη κίνηση	Τραυματισμός μελών ομάδας	Ακολουθούμε τον ρυθμό και τον βηματισμό που ορίζει ο υπεύθυνος καθηγητής/τρια. Προτείνετε να κάνουν ελαφριά γυμναστικές διατάξεις (ζέσταμα) όλα τα μέλη της ομάδας πριν την αναχώρηση για την ύπαιθρο με σκοπό την καλύτερη φυσική κατάσταση.	B1
Τρόπος βαδίσματος	Ακατάλληλα υποδήματα	Τραυματισμός μελών ομάδας	Τα εγκεκριμένα υποδήματα είναι μεσαία έως βαριά σε βάρος δερμάτινου τύπου μπότες πεζοπορίας με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: εσωτερικό μαξιλαράκι, σταθερή στήριξη αστραγάλου, μισή κνήμη ή μανσέ 3/4 ποδιού, καθώς και μια καλή εσωτερική σόλα με επαρκή υποστήριξη καμάρας και μετατόριση στήριξη. Όλες οι μπότες πρέπει να επιθεωρούνται και να εγκρίνονται από τον υπεύθυνο καθηγητή/τρια. Οι κάλτσες πρέπει να είναι από μαλακό παχύ μαλλί. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν κάλτσες με επένδυση εάν επιθυμείτε κάτω από την κάλτσα μαλλιού. Κρίνετε απαραίτητη η αλλαγή καλτσών καθημερινά	B1

Εργασία	Κίνδυνος	Πιθανές Επιπτώσεις	Μέτρα Πρόληψης	Βαθμός Επικινδυνότητας
			προκειμένου να αποφευχθεί πιθανή μυκητίαση	
3. Ατομική Ασφάλεια				
Περπάτημα σε βραχώδες επίπεδο	Ακατάλληλο βάδισμα που προκαλεί πτώση ή και τραυματισμό	Πτώση, Τραυματισμός	Ακολουθούμε τις οδηγίες για τον κατάλληλο βηματισμό που ορίζει ο υπεύθυνος καθηγητής/τρια. Μετακινήστε σιγά-σιγά εάν πεζοπορείτε σε βραχώδες έδαφος. Αποφεύγουμε επικίνδυνα μονοπάτια / διαδρομές. Μην βιάζεστε.	B1
Ολισθηρό ή βρεγμένο έδαφος	Πτώση, Γλίστρημα	Πτώση, Τραυματισμός	Χρησιμοποιήστε κατάλληλα υποδήματα πεζοπορίας. Ρυθμίστε το ρυθμό πεζοπορίας. Παρακολουθήστε τη στάση σας με κάθε βήμα και εξασφαλίστε σταθερότητα πριν κάνετε το επόμενο βήμα. Μετακινήστε σιγά-σιγά εάν πεζοπορείτε μέσα από πυκνή βλάστηση όπου τα πόδια δεν είναι ορατά. Μην βιάζεστε.	B1
Προστασία οφθαλμών	Είσοδος μικρής πέτρας κατά την κρούση του σφυριού με τα πετρώματα	Τραυματισμός μελών ομάδας	Συνίσταται η χρήση προστατευτικών γυαλιών	C1
Προστασία Χεριών	Χτύπημα με το σφυρί	Τραυματισμός μελών ομάδας	Προσοχή κατά την διάρκεια δειγματοληψίας. Αποφυγή ασύστολης και άσκοπης χρήσης του σφυριού. Συνίσταται η χρήση προστατευτικών γαντιών με επένδυση.	C1

Ασταθείς Βράχοι	Ολίσθηση και πτώση πάνω στα μέλη της ομάδας	Τραυματισμός μελών ομάδας	Απαραίτητη η χρήση κρανών ασφαλείας Αποφυγή στάσης ή δειγματοληψίας κάτω από ασταθείς βράχους. Εργασία ανά δυάδες προκειμένου να ελέγχεται καλύτερα ο χώρος προς αποφυγή τραυματισμών.	C1
Εργασία	Κίνδυνος	Πιθανές Επιπτώσεις	Μέτρα Πρόληψης	Βαθμός Επικινδυνότητας
3. Ατομική Ασφάλεια				
Φυτά με αγκάθια, κλαδιά	Κόψιμο, τρύπημα, αλλεργική αντίδραση	Τραυματισμός μελών ομάδας	Χρήση μακριών και σκληρών παντελονιών τύπου cargo και μακρυμάνικη μπλουζα / πουκάμισο με σκοπό να είναι πιο δύσκολος ο τραυματισμός	A1
Γνώση πρώτων βοηθειών	Αντιμετώπιση Τραυματισμών	Υποτροπιασμός σε περίπτωση δύσκολου τραυματισμού	Ο υπεύθυνος της εργασίας θα πρέπει να είναι γνώστης παροχής πρώτων βοηθειών και να έχει πάντα μαζί του το εξοπλισμένο kit πρώτων βοηθειών. Θα πρέπει να είναι γνωστά τα τηλέφωνα επικοινωνίας από τα πλησιέστερα νοσοκομεία και κέντρα υγείας (αριθμός 112)	B1
Μεταφορά φορτίων	Μεγάλα φορτία που υπερβαίνουν τα 20 κιλά	Μυϊκοί Τραυματισμοί	Απαγορεύεται να σηκώνεται φορτίο μεγαλύτερο από 20 κιλά με τα χέρια γιατί υπάρχει η πιθανότητα τραυματισμού της μέσης. Προτείνεται η χρήση καροτσιού μεταφοράς.	C1
Εργασία σε υψόμετρο	Πτώση, γλίστρημα	Τραυματισμός ακόμα και περίπτωση θανάσιμου τραυματισμού	Θα πρέπει να εργάζονται όλοι σε υψόμετρα μικρότερα των 1,8μ. Αν υπάρχει ανάγκη εργασίας κοντά σε απότομο πεδίο π.χ. γκρεμός θα πρέπει να τηρείται απόσταση 3-4μ από την άκρη.	B1

Εργασία σε χώρο εργοταξίου / ορυχείου	Γυμνά καλώδια	Ηλεκτροπληξία	Έλεγχος περιοχής. Αποφυγή επαφής με τα καλώδια/ χρήση ειδικού εξοπλισμού όπως γάντια, κράνος κλπ.	C
Εργασία	Κίνδυνος	Πιθανές Επιπτώσεις	Μέτρα Πρόληψης	Βαθμός Επικινδυνότητας
3. Ατομική Ασφάλεια				
Εργασία σε χώρο εργοταξίου / ορυχείου	Τραυματισμός από βαρέα οχήματα	Τραυματισμός, Θάνατος	Προσοχή κατά την διέλευση των οχημάτων και αποφυγή αυτών. Χρήση ειδικών ανακλαστικών γιλέκων. Ακολουθούμε αυστηρά τις οδηγίες που ορίζει ο υπεύθυνος καθηγητής/τρια και οι υπεύθυνοι του	C3
Εργασία σε χώρο εργοταξίου / ορυχείου	Πτώση σε δεξαμενές νερού των γεωτρήσεων	Τραυματισμός	Αποφεύγουμε την εργασία και βάδισμα κοντά στους χώρους αυτούς. Κρατάμε απόσταση > 3m.	C3
Εργασία σε χώρο εργοταξίου / ορυχείου	Πτώση εξαρτημάτων γεωτρήσεων	Τραυματισμός, Θάνατος	Χρήση κραμών. Αποφεύγουμε την εργασία και βάδισμα κοντά στους χώρους αυτούς. Ακολουθούμε αυστηρά τις οδηγίες που ορίζει ο υπεύθυνος καθηγητής/τρια και οι υπεύθυνοι του	C3

Εργασία σε χώρο εργοταξίου / ορυχείου	Εισπνοή τοξικών αερίων λόγω εκρήξεων/έκθεση σε σκόνη	Δηλητηρίαση, ασφυξία, θάνατος	Υποχρεωτική η χρήση μάσκας αερίων.	C3
4. Διαχείριση Απορριμμάτων				
Αιχμηρά αντικείμενα π.χ. γυαλιά ή μεταλλικά σκουπίδια	Απρόσεκτο βάδισμα πάνω τους	Κόψιμο, τραυματισμός	Εάν είναι δυνατόν, χρησιμοποιήστε γάντια. Τυλίξτε αιχμηρά αντικείμενα προσεκτικά μέσα σε σακούλες απορριμμάτων και διπλή σακούλα. Αποφεύγουμε την επαφή με αντικείμενα όπως σκουριασμένα σίδερα, σύριγγες, κλπ.	
Γυάλινα υλικά (μπουκάλια)	Συγκέντρωση ηλιακής ακτινοβολίας	Πρόκληση Πυρκαγιάς	Χρησιμοποιούμε σακούλα και συλλέγουμε τα γυάλινα υλικά μέχρι να τα απορρίψουμε σε κάδο.	E3
Εργασία	Κίνδυνος	Πιθανές Επιπτώσεις	Μέτρα Πρόληψης	Βαθμός Επικινδυνότητας
4. Διαχείριση Απορριμμάτων				
Απομάκρυνση απορριμμάτων από την περιοχή έρευνας	Ρίψη απορριμμάτων στην περιοχή έρευνας, ρύπανση φυσικού περιβάλλοντος	Κυρώσεις, Λογοδότηση απέναντι στο νόμο, Αποζημιώσεις	Χρήση σακούλας για την συλλογή απορριμμάτων καθόλη τη διάρκεια εργασίας στην ύπαιθρο. Έλεγχος περιοχής από τον υπεύθυνο.	
5. Αντιμέτωπιση Αυτόχθων Κατοίκων				
Οργισμένοι Άνθρωποι	Συναναστροφή με την ομάδα	Πιθανότητα παύσης εργασιών ακόμα και επιθετικής συμπεριφοράς	Φιλική προσέγγιση και επίδειξη αδειοδοτήσεων με σκοπό να αποδειχθούν οι ερευνητικοί / εκπαιδευτικοί σκοποί της ομάδας. Αν ο υπεύθυνος αντιληφθεί επιθετική συμπεριφορά η ομάδα αναχωρεί για αποφυγή μεγαλύτερης σύγκυσης. Σε περίπτωση που υπάρχει η δυνατότητα γνωστοποιούνται τα στοιχεία των πολιτών με σκοπό να ακολουθηθεί η νόμιμη οδός. Προέχει η ασφάλεια της ομάδας σε	C1

6. Χλωρίδα και Πανίδα Περιοχής				
Υπαρξη προστατευόμενων ειδών	Τραυματισμός των προστατευόμενων ειδών	Κυρώσεις, Λογοδότηση απέναντι στο νόμο, Αποζημιώσεις, Τραυματισμός μελών της ομάδας	Θα πρέπει να προηγηθεί ενημέρωση για τα προστατευόμενα είδη και η ομάδα να είναι ιδιαίτερα προσεκτική.	B1
Επικίνδυνα ή Δηλητηριώδη φυτά και ζώα	Μη αναγνώριση αυτών από την ομάδα	Τραυματισμός ή Δηλητηρίαση των μελών της ομάδας	Θα πρέπει να προηγηθεί ενημέρωση για τα συγκεκριμένα είδη και η ομάδα να είναι ιδιαίτερα προσεκτική στο χώρο της υπαίθρου. Ο υπεύθυνος της εργασίας θα πρέπει να έχει πάντα μαζί του το εξοπλισμένο kit πρώτων βοηθειών. Δεν απλώνουμε τα χέρια μας σε χόρτα – πετρώματα χωρίς να προηγηθεί έλεγχος.	B2

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οδικός Χάρτης Ασκήσεων Υπαίθρου/Πεδίου Πανεπιστημίου Πατρών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Έρευνας

Τμήμα Προπτυχιακών Σπουδών

Οδικός Χάρτης Ασκήσεων Υπαίθρου/Πεδίου

Πανεπιστημίου Πατρών

Πάτρα, 2023

Άρθρο 1: Προοίμιο

Στα Προγράμματα Σπουδών Τμημάτων του Πανεπιστημίου Πατρών δύναται να περιλαμβάνονται Ασκήσεις υπαίθρου/πεδίου, που αποτελούν αναπόσπαστο υποχρεωτικό τμήμα της προπτυχιακής εκπαίδευσης των φοιτητών, είτε ως αυτόνομο μάθημα είτε ως μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας μαθήματος, ως αναγκαίο συμπλήρωμα της θεωρητικής διδασκαλίας, των ασκήσεων και των εργαστηρίων. Οι Ασκήσεις υπαίθρου/πεδίου αποσκοπούν στην απόκτηση πρακτικών δεξιοτήτων των φοιτητών επί του γνωστικού αντικείμενου τους, καθώς και εφαρμογή των θεωρητικών γνώσεων που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

Ο παρών οδικός χάρτης συντάσσεται με στόχο τη διασφάλιση της επιτυχούς και ασφαλούς πραγματοποίησης των Ασκήσεων υπαίθρου/πεδίου του Πανεπιστημίου Πατρών με κατευθυντήριες οδηγίες γενικού χαρακτήρα, οι οποίες δύναται να εμπλουτίζονται κατά περίπτωση, ανάλογα με το γνωστικό αντικείμενο του κάθε Τμήματος, κατά την κατάρτιση του Κανονισμού Ασκήσεων Υπαίθρου/πεδίου εκάστου Τμήματος με απόφαση της οικείας Συνέλευσης.

Οι εγκεκριμένοι από την Συνέλευση του οικείου Τμήματος Κανονισμοί Ασκήσεων υπαίθρου/πεδίου ακολουθούνται απaráκλητα από το διδακτικό προσωπικό - συνοδούς στις Ασκήσεις υπαίθρου/πεδίου, οι οποίοι έχουν την ευθύνη της έγγραφης και ενυπόγραφης ενημέρωσης των συμμετεχόντων φοιτητών τους.

Άρθρο 2: Ενημέρωση Φοιτητών πριν την πραγματοποίηση της Άσκησης υπαίθρου/πεδίου

α) Στην αρχή κάθε εξαμήνου ή πριν την πραγματοποίηση της Άσκησης υπαίθρου/πεδίου, οι υπεύθυνοι συντονιστές/συνοδοί των Ασκήσεων σε συνεργασία με μέλη της Επιτροπής Υγιεινής και Ασφάλειας του εκάστοτε Τμήματος, υποχρεούνται να ενημερώνουν τους συμμετέχοντες φοιτητές τους αναφορικά με συγκεκριμένους κανόνες με τους οποίους οι ασκήσεις υπαίθρου θα ολοκληρώνονται επιτυχώς με ασφάλεια, σύμφωνα με τον οικείο Κανονισμό Ασκήσεων υπαίθρου/πεδίου. Έμφαση πρέπει να δίδεται i) στον απαραίτητο εξοπλισμό (συμπεριλαμβανομένων και των ατομικών εφοδίων τα οποία θα εξασφαλίζουν την ασφαλή συμμετοχή στις απαιτήσεις της Δράσης), ii) τους κανονισμούς ασφαλείας, iii) τους κανόνες συμπεριφοράς στην ύπαιθρο.

β) Ο Κανονισμός Ασκήσεων υπαίθρου/πεδίου αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

γ) Στην ιστοσελίδα εκάστου μαθήματος, στην πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης, θα πρέπει να αναρτώνται αμελλητί οι απαραίτητες διδακτικές σημειώσεις καθώς και τεχνικά εγχειρίδια χρήσης των οργάνων.

δ) Εναλλακτικά, η ενημέρωση των φοιτητών μπορεί να πραγματοποιείται σε μορφή σεμιναρίου, που εκτός των θεματικών αντικειμένων της παραγράφου α), μπορεί να περιλαμβάνει βασικές γνώσεις παροχής α' βοηθειών σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης ή ατυχήματος.

Άρθρο 3: Υποχρεώσεις διοργανωτών/συνοδών

Πέραν των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ιδιότητα του διοργανωτή/συνοδού της Άσκησης υπαίθρου/πεδίου, οι ανωτέρω, ακριβώς πριν την πραγματοποίηση της Άσκησης, έχουν τις κάτωθι υποχρεώσεις:

1. Οι υπεύθυνοι διοργανωτές/συνοδοί των ασκήσεων υπαίθρου λόγω ειδικότητας και πείρας, οφείλουν να ενημερώνουν αναλυτικά τους φοιτητές για τους πιθανούς κινδύνους που δύναται

να προκληθούν κατά τη διεξαγωγή της άσκησης.

2. Οι υπεύθυνοι διοργανωτές/συνοδοί των ασκήσεων υπαίθρου υποχρεούνται να φέρουν εξοπλισμό πρώτων βοηθειών.

Άρθρο 4: Υποχρεώσεις των Φοιτητών

Οι υποχρεώσεις των φοιτητών που συμμετέχουν στις Ασκήσεις υπαίθρου/πεδίου του Τμήματος είναι οι ακόλουθες:

1. Οι φοιτητές υποχρεούνται να ακολουθούν κανόνες ασφάλειας των Ασκήσεων υπαίθρου/πεδίου όπως αυτοί ορίζονται στον Κανονισμό Ασκήσεων υπαίθρου/πεδίου του εκάστοτε Τμήματος. Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου να λάβουν μέρος στην Άσκηση υπαίθρου/πεδίου του οικείου Τμήματος, υποχρεούνται να φέρουν όλο τον απαραίτητο εξοπλισμό κ.λπ. σύμφωνα με τα προβλεπόμενα με βάση τις υποδείξεις των υπευθύνων/συντονιστών διδασκόντων των ασκήσεων. Οι υπεύθυνοι συντονιστές/διοργανωτές διδάσκοντες των ασκήσεων υπαίθρου υποχρεούνται να ενημερώσουν εγγράφως τους φοιτητές που συμμετέχουν στην άσκηση και να έχουν την ενυπόγραφη **Δήλωση Αποδοχής Κανονισμού Άσκησης Υπαίθρου/Πεδίου** (επισυνάπτεται).
2. Σε κάθε περίπτωση, οποιαδήποτε απόκλιση των συμμετεχόντων φοιτητών από τις οδηγίες των υπευθύνων συνοδών αναφορικά με την ασφάλειά τους, δύναται να οδηγήσει σε ματαίωση της πραγματοποίησης της άσκησης και επιστροφή όλων των φοιτητών στην αφετηρία προορισμού.
3. Όλοι οι φοιτητές που συμμετέχουν στις ασκήσεις υπαίθρου/πεδίου οφείλουν να συμπεριφέρονται υπεύθυνα, τηρώντας πιστά τους κανόνες ασφάλειας και υγιεινής της άσκησης, όπως αυτοί ορίζονται στον Κανονισμό Ασκήσεων υπαίθρου/πεδίου του Τμήματος, και θεωρούνται μοναδικοί υπεύθυνοι των πράξεών τους τόσο κατά τη διάρκεια μετακίνησής τους από και προς τις περιοχές προορισμού της άσκησης, όσο και κατά τη διαμονή τους σε καταλύματα και ξενοδοχεία, σε περίπτωση διανυκτέρευσης. Οποιαδήποτε υλική φθορά προκληθεί στα καταλύματα και στους χώρους διανυκτέρευσης από τους συμμετέχοντες φοιτητές, τα έξοδα κάλυψής της επιβαρύνουν αποκλειστικά και μόνο τον ιδιώτη φοιτητή και σε κάθε περίπτωση το Πανεπιστήμιο Πατρών δε φέρει ουδεμία ευθύνη κάλυψης κόστους φθοράς.
4. Μετά και την ενημέρωση των φοιτητών για τα ανωτέρω, οι εμπλεκόμενοι φοιτητές δηλώνουν ενυπογράφως ότι έλαβαν γνώση πριν από την έναρξη των σχετικών ασκήσεων, σύμφωνα με την απόφαση της υπ' αριθ. **125/12.4.2023** συνεδρίασης του Πρυτανικού Συμβουλίου του Πανεπιστημίου Πατρών.

Επισημαίνεται ότι, η Συνέλευση του κάθε Τμήματος είναι αρμόδια για τα ειδικότερα θέματα που δεν καλύπτονται από τον παρόντα Κανονισμό.

Τέλος, σας ενημερώνουμε ότι με την παρ. 3 του άρθρου 31 του ν. 4452/2017 (Α' 17) ορίζεται ότι: «Οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι υποψήφιοι διδάκτορες, που δεν έχουν άλλη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, δικαιούνται πλήρη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη στο Εθνικό Σύστημα Υγείας (Ε.Σ.Υ.) με κάλυψη των σχετικών δαπανών από τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.), κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 33 του ν. 4368/2016 (Α'83)», όπως αναλυτικά καταγράφεται και στην απόφαση του Πρυτανικού Συμβουλίου, κατά την υπ' αριθ. **125/12.4.2023** συνεδρίασή του.

**ΔΗΛΩΣΗ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΑΣΚΗΣΕΩΝ
ΥΠΑΙΘΡΟΥ**

Με την παρούσα δήλωση δηλώνω ότι έχω λάβει γνώση και αποδέχομαι πλήρως τον Κανονισμό Ασκήσεων Υπαίθρου/Πεδίου του Τμήματος, όπως ακριβώς αυτός περιγράφεται και στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΦΟΙΤΗΤΗ.....

ΑΜ.....

ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ.....

ΥΠΟΓΡΑΦΗ.....

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ.....